

Dosarul nr. 2ra-1687/22
2-21051168-01-2ra-30112022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. M. Alexei)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton)

DECIZIE

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Denis Bejenari împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției și a fost casată hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind emisă o nouă hotărâre, sub formă de încheiere, prin care cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol, ca depusă de o persoană neîmputernicită,

constată:

La data de 06 aprilie 2021 avocatul Serghei Mocanu a depus în interesele lui Denis Bejenari cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin ordonanța din 13 septembrie 2018 a procurorului în Procuratura mun. Chișinău Oficiul Rîșcani, Vsevolod Ivanov, emisă în cadrul cauzei penale nr. 2018898027, a fost recunoscut în calitate de bănuț în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 41, 42, 327 alin. (1) din Codul penal, fiindu-i

aplicată măsura preventivă sub formă de obligare de a nu părăsi țara. Ulterior, prin ordonanța din 07 decembrie 2018 a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 41, 42, 327 alin. (1) din Codul penal.

A menționat că prin ordonanța din 16 ianuarie 2020, în temeiul art. 275 pct. 3 din Codul de procedură penală, a fost scos de sub învinuire din motiv că fapta nu întrunește semnele componenței de infracțiune prevăzută de art. 41, 42, 327 alin. (1) din Codul penal.

Reclamantul a invocat că, fără motive rezonabile și în lipsa unor probe pertinente, în scop de a-l umili, a fost tras ilegal la răspundere penală în cadrul cauzei penale nr. 2017021879. Pe timpul tragerii la răspundere penală a fost nevoit să suporte umilință și disconfort enorm, din care motiv a primit traume psihologice sub formă de stare de stres, care sunt iremediabile.

A solicitat, în temeiul prevederilor art. 1, 2, 3, 6, 7, 10, 11 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998, încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său, cu titlu de prejudiciu moral, a sumei de 2000 de Euro, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 09 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală.

Prin hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial și s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Denis Bejenari suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral în cuantumul ce excedă suma încasată și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a respins ca neîntemeiată.

La data de 02 decembrie 2021 Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii în partea admiterii parțiale a acțiunii și pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

La data de 06 decembrie 2021 avocatul Serghei Mocanu a depus în interesele lui Denis Bejenari cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, modificarea hotărârii în partea reparării prejudiciului moral și majorarea sumei încasate până la 2000 de Euro, cu compensarea tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost încetată procedura de apel la cererea de apel depusă de către avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Denis Bejenari, în conformitate cu art. 374 alin. (4) lit. b) din Codul de procedură civilă - cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Prin decizia din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției și a fost casată hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind emisă o nouă hotărâre, sub formă de încheiere, prin care cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol, ca depusă de o persoană neîmpuțernicită.

La data de 14 noiembrie 2022 Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauze spre rejudecare, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat încălcarea și aplicarea greșită de către instanța de apel a normelor de drept procedural.

Reprezentantul recurentului a indicat că instanța de apel eronat a constatat lipsa împuternicirilor pentru a depune și semna cererea de chemare în judecată, precum și a contesta hotărârea judecătorească.

A afirmat că împuternicirile avocatului se confirmă prin mandatul avocațial seria MA nr. 1634281 din 02 aprilie 2021 și procura nr. 2010 din 02 iulie 2020. Or, în conformitate cu pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sunt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 30 iunie 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a avocatului Serghei Mocanu la data de 20 octombrie 2022 (f.d. 92).

Astfel, recursul, declarat la 14 noiembrie 2022, este în termen.

La data de 30 noiembrie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa participanților la proces, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 99, 101).

Referință nu a fost depusă.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 08 februarie 2023 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele cauzei în raport cu recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral

decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 06 aprilie 2021, avocatul Serghei Mocanu a depus și a semnat din numele lui Denis Bejenari cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând, în temeiul prevederilor art. 1, 2, 3, 6, 7, 10, 11 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său, a sumei de 2000 de Euro cu titlu de prejudiciu moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Denis Bejenari suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Ministerul Justiției, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și a casat hotărârea primei instanțe, fiind emisă o nouă hotărâre, sub formă de încheiere, prin care cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol, ca depusă de o persoană neîmputernicită.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că cererea de chemare în judecată a fost semnată din numele reclamantului Denis Bejenari de către avocatul Serghei Mocanu, la care a fost anexat mandatul avocațial seria MA nr. 1634281 din 02 aprilie 2021, semnat de avocatul Serghei Mocanu. Pe versoul mandatului se atestă doar semnătura lui Denis Bejenari, dar nu și împuternicirile acordate de acesta reprezentantului său, în special dreptul de a semna cererea și de a o depune în judecată, dreptul de a contesta hotărârea judecătorească. Astfel, depunerea și semnarea cererii de chemare în judecată de către avocatul Mocanu Serghei în numele și interesele lui Denis Bejenari, în lipsa împuternicirilor, constituie o falsă reprezentare a efectelor juridice din numele reclamantului și nu constituie o modalitate legală de a dispune de aceste atribuții și nu produce efecte în raport cu instanța de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând circumstanțele expuse în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, constată că este greșită soluția instanței de apel de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 75 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Conform art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Art. 81 alin. (1) din Codul de procedură civilă, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Potrivit pct. 6 subpct. 2 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013, formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii: pe verso se inserează: a) împuternicirile avocatului; a¹) numele și prenumele clientului b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

Pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 stipulează că împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sunt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

Materialele cauzei atestă că la cererea de chemare în judecată a fost anexat mandatul avocatului Serghei Mocanu seria MA nr. 1634281 din 02 aprilie 2021, pe versoul căruia s-a indicat că „În conformitate art. 81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, împuternicirile avocatului sunt: conform procurii nr. 2010 din 02 iulie 2020”. Versoul mandatului a fost semnat de către avocatul Serghei Mocanu (f.d. 2).

De asemenea, la cererea de chemare în judecată a fost anexată procura nr. 2010 din 02 iulie 2020, autentificată de către notarul Ghenadie Vacari, prin care Denis Bejenari l-a împuternicit pe Serghei Mocanu să îl reprezinte în toate instanțele judiciare ale Republicii Moldova, cu dreptul de a intenta și semna acțiunea, de a primi toate actele de procedură, inclusiv hotărârile judecătorești, de a realiza orice tranzacție de împăcare, de a renunța la acțiune, de a declara și renunța la orice cale de atac, modifica temeiul și obiectul acțiunii, de a depune apel și recurs, de a încheia contract de asistență juridică cu avocatul și a semna în numele său mandatul de avocat (f.d. 5).

În procură este menționat că este valabilă pe un termen de 3 ani.

Reieșind din normele citate și circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel greșit a concluzionat precum că cererea de chemare în judecată a fost depusă de o persoană neîmputernicită, or, materialele cauzei atestă cert că avocatul Serghei Mocanu avea dreptul de a depune și semna cererea de chemare în judecată în numele lui Denis Bejenari.

Astfel, nu poate fi reținut argumentul instanței de apel precum că pe versoul mandatului lipsesc împuternicirile acordate de către client reprezentantului său, în special dreptul de a semna cererea și de a o depune în judecată, dreptul de a contesta hotărârea judecătorească, deoarece pe versoul mandatului seria MA nr. 1634281 din 02 aprilie 2021 s-a indicat expres că împuternicirile avocatului sunt conform procurii nr. 2010 din 02 iulie 2020, care conține inclusiv dreptul avocatului de a intenta și semna acțiunea.

În pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 se stipulează expres că împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege.

Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului, cerințe îndeplinite în speță de către avocatul Serghei Mocanu.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că decizia instanței de apel necesită a fi casată cu trimiterea cauzei spre rejudecare, întrucât circumstanțele constatate constituie o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Denis Bejenari, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu.

Se casează integral decizia din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Denis Bejenari împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la

repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic